

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w K... VI Wydział Gospodarczy
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marek Ciszewski (spr.)
Sędziowie: SO Krystyna Szóstak-Werner
SO Małgorzata Lubelska

Protokolant: st.sekr.sądowy Bogumiła Krzywiźniak

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2015 r. w K
na rozprawie sprawy

z powództwa: R... D:

przeciwko: Gmina K

o zapłatę 53.320,55 zł

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną
od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Gospodarczego w K
z dnia 23 grudnia 2014 w sprawie 1

p o s t a n a w i a :

na podstawie art. 390 § 1 kpc przedstawić Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia następujące zagadnienie prawne:

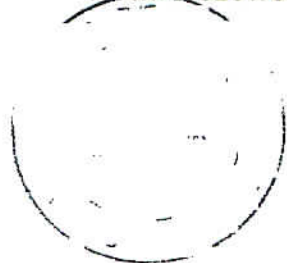
Czy, będące realizacją umownego prawa odstąpienia, odstąpienie przez wykonawcę, od zawartej z podwykonawcą umowy o roboty budowlane, na którą inwestor wyraził zgodę, powoduje ustanie, wskazanej w art. 647¹ § 5 kc, solidarnej z wykonawcą odpowiedzialności inwestora za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę, czy też takie odstąpienie pozostaje bez wpływu na istnienie tej odpowiedzialności.

/-/ M.Lubelska /

/-/ M.Ciszewski

/-/ K. Szóstak-Werner

Za zgodność z oryg.
Sekretarz S

Uzasadnienie.

Sformułowane w sentencji postanowienia zagadnienie prawne wyłoniło się w postępowaniu apelacyjnym na tle następującego stanu faktycznego:

Powódka R D jako podwykonawca generalnego wykonawcy Wł. P B. P. „spółki akcyjnej w W domagała się od pozwanej Gminy K. jako inwestora budowy solidarnie zobowiązanego do zapłaty kwoty 53.320,55 zł z odsetkami i kosztami procesu tytułem części wynagrodzenia za dostawę i montaż stolarki aluminiowej w hali widowiskowo - sportowej w K.

W odpowiedzi na pozew pozwana nie zgadzając się z żądaniem powódki wniosła o oddalenie powództwa podnosząc następujące zarzuty:

- generalny wykonawca Wł. P. B. „W spółka akcyjna z siedzibą w W odstąpił od umowy z powódką. Skutek niweczący umowę ex tunc spowodował, iż żądana przez powódkę kwota utraciła przymiot wynagrodzenia za wykonanie umowy o roboty budowlane, tym samym odpadła podstawa solidarnego zobowiązania generalnego wykonawcy i inwestora wobec powódki, jako podwykonawcy do zapłaty wynagrodzenia,
- pozwana nie wyrażała zgody na rozszerzenie zakresu umowy generalnego wykonawcy z powódką w sposób określony w aneksie o roboty dodatkowe polegające na dostawie i montażu stolarki aluminiowej drzwiowej i naświetli,
- wobec opóźnienia powódki w wykonaniu umowy generalny wykonawca dokonał potrącenia wzajemnych wierzytelności z tytułu kar umownych i należności powódki z tytułu wykonanych robót uległa umorzeniu wskutek potrącenia,
- niedostatecznego wykazania dowodowego dochodzonego roszczenia.

Nadto pozwana podniosła dalsze zarzuty odnoszące się do samej wysokości żądania.

Sąd Rejonowy w K. ustalił, że pozwaną łączyła z Wł. P. B. P. „W spółką akcyjną w W umowa o roboty budowlane zawarta w dniu 19 września 2011r. (nr 60/2011). W wyniku udzielenia zamówienia publicznego spółka zobowiązała się jako generalny wykonawca do budowy i wyposażenia hali widowiskowo-sportowej w K.

W części odnoszącej się do wykonywania robót przy pomocy podwykonawców, generalny wykonawca zobowiązał się, że przed zawarciem umów z podwykonawcami udzieli pozwanej wszelkich informacji dotyczących kandydatów na podwykonawców oraz przedstawi projekt umowy zobowiązując się do przestrzegania zasad określonych w art. 647¹ k.c.

W dniu 15 czerwca 2012r. generalny wykonawca zawarł z powódką umowę na wykonanie i montaż stolarki aluminiowej na fasadach hali widowiskowo – sportowej w K., za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 585.000 zł Rozliczenie miało następować częściami, na podstawie zakończonych etapów robót zgodnie z harmonogramem robót, nie częściej niż raz w miesiącu. Podstawą do częściowego wynagrodzenia miał być protokół odbioru częściowego robót podlegających rozliczeniu. Umowa przewidywała prawo odstąpienia od umowy każdej ze stron w „całym okresie jej wykonywania”. Jednym z powodów mogło być wstrzymanie finansowania inwestycji przez inwestora. Generalny wykonawca zastrzegł sobie prawo do odstąpienia od umowy także w przypadku, gdyby na skutek zaistnienia *uprzednio nieprzewidzianych okoliczności* nie mógł spełnić zobowiązań umownych wobec powódki.

W dniu 23 lipca 2012r. generalny wykonawca W . . . P
B. . . P . . . „Wf . . . ” spółka akcyjna z siedzibą zgłosił
pозwanej - powódkę jako podwykonawcę.

W dniu 8 sierpnia 2012r. między powódką a generalnym wykonawcą doszło do rozszerzenia zakresu robót. Strony do umowy nr 9 sporządziły aneks nr 1 *na dostawę i montaż stolarki aluminiowej na realizowanym zadaniu „budowa i wyposażenie hali widowiskowo - sportowej w K. . . ”* Rozszerzenie zakresu przedmiotu umowy zawarte zostało w zaktualizowanej dokumentacji towarzyszącej zmianie umowy o wartości 132.000 zł. Zmieniono też wysokość zryczałtowanego wynagrodzenia z kwoty 585.000 zł na kwotę 717.000 zł.

Pismem z dnia 16 sierpnia 2012r. pozwana wyraziła zgodę na powódkę jako podwykonawcę generalnego wykonawcy.

W trakcie realizacji prac objętych umową nr 9 miały miejsce częściowe odbiory robót w dniach 24 lipca i 28 września 2012r.

W dniu 31 października 2012r. nastąpił kolejny częściowy odbiór robót uwzględniający rozszerzony zakres prac wynikających z aneksu nr 1 wykonanych w okresie 28 września – 31 października 2012r.. Odnosząc się do ustalonej wysokości ryczałtowego wynagrodzenia w kwocie 717.000 zł przyjęto, iż stopień wykonania robót licząc od rozpoczęcia prac wyniósł 55%, tj. 394.350 zł. Przedstawiciel zamawiającego i przedstawiciel podwykonawcy zgodnie ustalili, iż wysokość wynagrodzenia za ten okres rozliczeniowy winna wynieść kwotę 43.350 zł netto. Na tej podstawie powódka w dniu 31 października 2012r. wystawiła wykonawcy fakturę ALU/0371/10/12 na kwotę 53.320,50 zł brutto uwzględniającą jej pomniejszenie 5% z tytułu kaucji gwarancyjnej. Powódka nie otrzymała od generalnego wykonawcy wynagrodzenia w kwocie 53.320,50 zł z faktury ALU/0371/10/12. Nie doszło również do odbioru pozostałych prac.

W dniu 30 listopada 2012r. generalny wykonawca odstąpił od umowy nr 60 z dnia 19.09.2011r. z pozwaną, z uwagi na niewywiązanie się gminy z obowiązku przedłożenia wykonawcy gwarancji zapłaty i braku współdziałania polegającego na nie przekazaniu prawidłowej dokumentacji projektowej.

Pismem z dnia 1 grudnia 2012r. generalny wykonawca odstąpił od umowy z powódką nr 9 z dnia 15.06.2012r., powołując się na § 12 ust 1 pkt 2 tej umowy, tj. wstrzymanie finansowania inwestycji przez inwestora stwierdzając, iż jest to przyczyna od niego niezależna. Zobowiązał powódkę do sporządzenia protokołu inwentaryzacji robót w toku, przy udziale przedstawiciela generalnego wykonawcy, dokonania zabezpieczenia przerwanych robót i przekazania dokumentacji powykonawczej na wykonany zakres robót - według stanu na dzień odstąpienia od umowy.

Powódka sporządziła protokół inwentaryzacji robót wraz z dokumentacją zdjęciową, dokumentację powykonawczą oraz ze stosownym oświadczeniem kierownika budowy, projektem, atestami i deklaracjami zgodności wbudowanych materiałów budowlanych - według stanu na dzień 1 grudnia 2012r.

Pismem z dnia 16 stycznia 2013r. nazwanym „*dyspozycją zapłaty*” generalny wykonawca zwrócił się do pozwanej z wnioskiem o „*przełanie środków z wymagalnej na dzień 26.01.2012r. faktury nr F/ZB/13/01/007 z dnia 11.01.2013r. na rachunek bankowy powódki jako podwykonawcy „z tytułu zapłaty za sporną fakturę z dnia 31 października 2012r. nr ALU/0371/10/12 na kwotę 50.654,47 zł.*”

Pozwana nie dokonała zapłaty.

Po bezskutecznym wezwaniu do zapłaty generalnego wykonawcy powódka zwróciła się do pozwanej w wnioskiem o wezwanie do próby ugodowej. Ugoda nie doszła do skutku.

Aktualnie generalny wykonawca od 12 czerwca 2014r. pozostaje w stanie upadłości likwidacyjnej.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i w oparciu o przeprowadzone Sąd Rejonowy uznał powództwo co do zasady za uzasadnione.

W ocenie Sądu I instancji, kwestią o kluczowym znaczeniu było przesądzenie, czy istniała podstawa do obciążenia pozwanej jako inwestora solidarną odpowiedzialnością za zapłatę wynagrodzenia, za wykonane przez powódkę jako podwykonawcę roboty budowlane na rzecz generalnego wykonawcy W

P B P „W spółka akcyjna w W na podstawie umowy nr 9 z dnia 15.06.2012r. wraz z aneksem z dnia 8.08.2012r.

Powódka w pozwie dochodziła częściowego wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane na podstawie umowy nr 9 z dnia 15.06.2012r. oraz z aneksu. Twierdziła, że należy się jej wynagrodzenie obejmujące dostawę i montaż stolarki aluminiowej wykonanej w okresie od 28 września do 31 października 2012r., na podstawie protokołu nr 3 dnia 31.10.2012r. w wysokości określonej fakturą ALU/0371/10/12 z dnia 31.10.2012r. Zapłaty umówionego wynagrodzenia domagała się od pozwanej jako inwestora solidarnie odpowiedzialnego za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy w sytuacji nie jego zapłacenia przez zobowiązanego umownie generalnego wykonawcę - na podstawie art. 647¹ § 5 k.c.

Pozwana w odpowiedzi na pozew zarzuciła, brak podstaw solidarnej odpowiedzialności inwestora względem podwykonawcy na podstawie art. 647¹ § 5 k.c., podnosząc, iż generalny wykonawca W P B P „W spółka akcyjna z siedzibą w W odstąpił od umowy z powódką z dnia 15.06.2012r. na podstawie określonego w umowie uprawnienia, co skutkowało tym, że umowę tę należało uznać za niezawartą ze skutkiem ex tunc. Odstąpienie od umowy przez generalnego wykonawcę z podwykonawcą unicestwiło byłoby prawny tej czynności prawnej, a co za tym idzie przesłankę solidarnego zobowiązania do zapłaty wynagrodzenia na podstawie art. 647¹ § 5 k.c.

W ocenie Sądu Rejonowego, stanowiska strony pozwanej utrzymującej, iż skorzystanie z prawa odstąpienia od umowy z podwykonawcą przez generalnego wykonawcy niweczy skutek przepisu art. 647¹ § 5 k.c. ustanawiającego solidarną odpowiedzialność inwestora i generalnego wykonawcy wobec podwykonawcy, nie można było podzielić.

Przepis art. 647¹ k.c. odnosi się do stosunków między inwestorem, wykonawcą, podwykonawcą, podwykonawcami i dalszymi podwykonawcami. Wprowadza wymóg zgody inwestora na zawarcie umów przez wykonawcę (generalnego wykonawcę) z podwykonawcami, oraz zgody inwestora i wykonawcy (generalnego wykonawcy) na zawarciu umów przez podwykonawcę z dalszymi podwykonawcami (art. 647¹ § 2 zdanie pierwsze i § 3 zdanie pierwsze k.c.). Przepis statuuje konstrukcję zgody dorozumianej. Osoby, które wprost lub w sposób opisany wyżej wyraziły zgodę na umowę z podwykonawcą, ponoszą odpowiedzialność solidarną ex lege za zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy za wykonane roboty budowlane (art. 647¹ § 5 k.c.). Przepis ten nawiązuje do formuły rozszerzonej skuteczności stosunku obligacyjnego wobec inwestora, który nie jest jego stroną, czyniąc go odpowiedzialnym za cudzy dług.

Sąd Rejonowy podkreślił, że wszelkie modyfikacje tego obszaru regulacji (art. 647¹ § 1 – 5 k.c.) są z mocy prawa nieważne. Sankcją nieważności dotknięte są

modyfikacje zawarte w samej umowie, jak też innych umowach. Bez znaczenia dla istnienia solidarnego zobowiązania wynikającego z art. 647¹ § 5 k.c. są zatem późniejsze losy stosunku obligacyjnego, między generalnym wykonawcą, a podwykonawcą. Jest to bowiem rodzaj najdalej idącej odpowiedzialności za cudzy dług, dotyczącej wyłącznie następstw związanych z niespełnieniem zapłaty wynagrodzenia za roboty budowlane, jest ona niezależna od czyjejkolwiek winy, ma charakter gwarancyjny i przełamuje zasadę wiązania zobowiązania wyłącznie *inter partes*.

Powódkę wiązała pisemna umowa o roboty budowlane z generalnym wykonawcą pozwanej zawarta w dniu 15 czerwca 2012r. na wykonanie i montaż stolarki aluminiowej na fasadach hali widowiskowo – sportowej w K , na którą pozwana wyraziła zgodę. Powódka wykonała prace.

Zgoda w sposób czynny na podwykonawcę oznaczała, że pozwana, jako inwestor, odpowiadała solidarnie za zapłatę wynagrodzenia za wykonane przez powódkę, jako podwykonawcę roboty budowlane, a powódka uprawniona była do żądania zapłaty już od dnia wymagalności żądania, bez potrzeby czekania, na opóźnienie w zapłacie generalnego wykonawcy, czy też jego niewypłacalność.

Zdaniem Sądu I instancji, skoro warunki do powstania ustawowej solidarnej odpowiedzialności pozwanej i generalnego wykonawcy zaktualizowały się w dniu 16 sierpnia 2012r. poprzez nie budzące wątpliwości wyrażenie zgody w formie pisemnej, to próbę pozbawienia podwykonawcy tej szczególnej ochrony poprzez powołanie się na skutki umownego prawa odstąpienia z dnia 1 grudnia 2012r. przez generalnego wykonawcę wobec podwykonawcy, na podstawie którego zmierzał on do wycofania się z następstw wcześniej dokonanych czynności, uznać należało za bezpodstawną. Uniestwienie umowy o roboty budowlane wiążące powódkę z generalnym wykonawcą na skutek odstąpienia od umowy i skutki z tym związane pozostają bez wpływu na konstrukcję szczególną, mającą oparcie w kodeksowej regulacji umowy o roboty budowlane zasadę obligatoryjnej solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą za wynagrodzenie podwykonawcy, po spełnieniu warunków określonych w art. 647¹ k.c..

Z tych przyczyn, zdaniem Sądu orzekającego, zbędne było ustosunkowanie się do kwestii możliwości wpływu umownych regulacji stron na skuteczność odstąpienia od umowy oraz zmian sposobu rozliczeń stron.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i wnioski Sąd Rejonowy w K wyrokiem z dnia 23 grudnia 2014 r. uznał roszczenie Powódki za usprawiedliwione w zasadzie.

Apelację od tego orzeczenia wniosła pozwana, która, zaskarżając powyższy wyrok w całości, podniosła następujące zarzuty:

I. naruszenia prawa procesowego:

- 1) art. 233 KPC - poprzez dowolne przyjęcie, przez Sąd I instancji, iż pomimo skutecznego odstąpienia przez W P B P W S.A. z siedzibą w W (dalej „Generalny Wykonawca”) od łączącej go z Powódką umowy z dnia 19 września 2011 r. (nr 60/2011) (dalej „Umowa Podwykonawcza”), które to odstąpienie nastąpiło ze skutkiem *ex tunc*, co winno skutkować uznaniem Umowy Podwykonawczej za niezawartą, a tym samym uznaniem, że Pozwana nie jest w myśl art. 647¹ § 5 KC odpowiedzialna za zapłatę żądanej przez Powódkę kwoty tytułem należnego wynagrodzenia - odpowiedzialność solidarna za zapłatę wynagrodzenia po stronie Pozwanej dalej istnieje;

- 2) art. 233 KPC - poprzez dowolne przyjęcie przez Sąd I instancji, że dla oceny tego, czy po stronie Pozwanej zaistniała solidarna odpowiedzialność na podstawie art. 647¹ § 5 KC, zupełnie bez znaczenia jest kwestia tego, czy Generalny Wykonawca odstąpił od Umowy Podwykonawczej, pomimo tego, że do odstąpienia doszło i to ze skutkiem *ex tunc*, co skutkuje tym, że Umowę Podwykonawczą należy uznać za niezawartą, i należy uznać, że Pozwana nie jest w myśl przepisu art. 647¹ § 5 KC odpowiedzialna za zapłatę żądanej przez Powódkę kwoty tytułem należnego wynagrodzenia;

II. naruszenia prawa materialnego:

- 1) art. 647¹ § 5 KC poprzez jego błędną wykładnię, i uznanie, że przepis ten obejmuje swoim zakresem nie tylko wynagrodzenie umowne, ale także inne roszczenia przysługujące podwykonawcy (Powódcie) jak np. roszczenie o zapłatę odpowiedniego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 395 § 5 KC.
- 2) art. 647¹ § 5 KC w zw. z art. 395 § 2 KC, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że pomimo odstąpienia przez Generalnego Wykonawcę od Umowy Podwykonawczej, ze skutkiem *ex tunc*, Pozwana jest zobowiązana solidarnie do zapłaty odpowiedniego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 395 § 2 KC, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu nakazuje wiązać odpowiedzialność solidarną inwestora (Pozwanej) z istnieniem ważnej umowy o roboty budowlane łączącej Generalnego Wykonawcę z podwykonawcą (Powódką) na zawarcie której inwestor wyraził zgodę.

Wskazując powyższe zarzuty pozwana wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku wstępnego i oddalenie powództwa w całości ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku wstępnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu pozwana zakwestionowała ustalenie Sądu, że po stronie pozwanej powstała solidarna odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia na rzecz Powódkki, wynikająca z art. 647¹ § 5 KC. Sąd prawidłowo ustalił, że pomiędzy Generalnym Wykonawcą, a powódkką doszło do zawarcia umowy o roboty budowlane, oraz że pozwana zaakceptowała powódkkę jako podwykonawcę robót budowlanych. Pomimo tak ustalonego stanu faktycznego, zdaniem apelującej, Sąd wyprowadził jednak niezasadne wnioski ustalając bowiem, że do odstąpienia od umowy podwykonawczej doszło, nie wypowiedział się co do skutków tego odstąpienia. Tymczasem okoliczność odstąpienia od umowy podwykonawczej, i to ze skutkiem *ex tunc*, unicestwiła byt prawny umowy podwykonawczej, a tym samym odpadła podstawa do uznania po stronie pozwanej odpowiedzialności solidarnej, o której mowa w art. 647¹ § 5 KC.

Pozwana podkreśliła podnoszony już argument, że do odstąpienia przez Generalnego Wykonawcę od umowy podwykonawczej, doszło na podstawie przesłanek umownych i to ze skutkiem, o którym mowa w art. 395 § 2 KC, czyli *ex tunc*. Stosownie do treści art. 395 § 2 KC, w razie wykonania prawa odstąpienia, umowa uważana jest za niezawartą. To co strony już świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Za świadczone usługi oraz za korzystanie z rzeczy należy się drugiej stronie odpowiednie wynagrodzenie. W

ocenie pozwanej określona w art. 647¹ § 5 KC odpowiedzialność solidarna pozwanej dotyczy tylko i wyłącznie zapłaty wynagrodzenia określonego w umowie podwykonawczej za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Warunkiem prawnym bowiem istnienia odpowiedzialności solidarnej pozwanej wobec powódki jest istnienie umowy podwykonawczej, na którą pozwana wyraziła zgodę przyjmując na siebie solidarną odpowiedzialność za zapłatę należnego podwykonawcy wynagrodzenia. Z uwagi na odstąpienie od umowy podwykonawczej, nie sposób jest zasadnie przyjąć, iż solidarna odpowiedzialność pozwanej trwa nadal.

Skuteczne odstąpienie od umowy podwykonawczej implikuje uznanie umowy podwykonawczej za niezawartą. W konsekwencji pozwana nie jest odpowiedzialna za zapłatę dochodzonych roszczeń w przedmiocie rozliczeń świadczeń wykonanych na podstawie umowy, od której odstąpiono ze skutkiem *ex tunc*.

W ocenie pozwanej, brak jest natomiast podstaw do przyjęcia, iż art. 647¹ § 5 KC statuuje solidarne zobowiązanie za zapłatę odpowiedniego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 395 § 2 zdanie trzecie KC, czy jakiegokolwiek innego roszczenia, aniżeli roszczenia o zapłatę wynagrodzenia z umowy zawartej z podwykonawcą o roboty budowlane. Należy przy tym zwrócić uwagę, iż z jednolitego orzecznictwa sądów powszechnych oraz judykatury Sądu Najwyższego wynika wąski zakres solidarnej odpowiedzialności inwestora wynikającej z art. 647¹ § 5 KC.

Rozstrzygnięcie Sądu zapadło natomiast zdaniem apelującej, w całkowitym oderwaniu od podkreślanej przez Sąd Najwyższy literalnej wykładni przepisu art. 647¹ § 5 KC. Z uwagi bowiem na bardzo dotkliwe skutki, jakie mogą dotknąć inwestora na podstawie art. 647¹ § 5 KC, tj. podwójna zapłata za ten same roboty budowlane, jakakolwiek inna wykładnia, jest niedopuszczalna. Sąd stosując zatem wykładnię rozszerzającą przepisu art. 647¹ § 5 KC, rozciągając skutki solidarnej odpowiedzialności również na roszczenie związane z rozliczeniem wzajemnych świadczeń stron umowy podwykonawczej, o którym mowa w art. 395 § 2 KC - naruszył przywołane przepisy prawa.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie. Twierdziła powódka, że skoro warunki powstania solidarnej odpowiedzialności pozwanej jako inwestora zostały spełnione, to za bezskuteczne uznać należy usiłowanie pozbawienia jej tej szczególnej ochrony w drodze powoływania się na skutki wykonania umownego prawa odstąpienia. Wskazała również powódka na rozróżnienie odstąpienia od umowy w całości, od częściowego, dopuszczalnego w przypadku podzielności świadczenia. Ponieważ w konkretnym przypadku można mówić jedynie o odstąpieniu przez Generalnego Wykonawcę od umowy ze skutkiem *ex nunc*.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na tle przytoczonych okoliczności sprawy i zarzutów sformułowanych w apelacji, Sąd Okręgowy powziął wątpliwości, wyrażone w sformułowanym pytaniu prawnym, których rozstrzygnięcie ma dla sprawy istotne znaczenie. Zasadzają się one w głównej mierze na ocenie znaczenia dla bytu odpowiedzialności inwestora, mającej swoje źródło w regulacji art. 647¹ § 5 kc unicestwienia umowy zawartej pomiędzy wykonawcą, a podwykonawcą wobec zrealizowania umownego prawa odstąpienia. W tym zakresie możliwe jest przyjęcie dwóch skrajnych stanowisk.

Pierwsze, zbieżne jest z poglądem Sądu Rejonowego, który podkreślił, że skoro przepis art. 647¹ § 5 kc nawiązuje do formuły rozszerzonej skuteczności stosunku obligacyjnego wobec inwestora, który nie jest jego stroną, czyniąc go odpowiedzialnym

za cudzy dług to wszelkie modyfikacje tego obszaru regulacji (art. 647¹ § 1 – 5 k.c.) są z mocy prawa nieważne. Sankcją nieważności dotknięte są modyfikacje zawarte w samej umowie, jak też innych umowach. W konsekwencji bez znaczenia dla istnienia solidarnego zobowiązania wynikającego z art. 647¹ § 5 k.c. są późniejsze losy stosunku obligacyjnego, między wykonawcą, a podwykonawcą. Jest to bowiem rodzaj najdalej idącej odpowiedzialności za cudzy dług, dotyczącej wyłącznie następstw związanych z niespełnieniem zapłaty wynagrodzenia za roboty budowlane, jest ona niezależna od czyjejkolwiek winy, ma charakter gwarancyjny i przełamuje zasadę obowiązywania zobowiązania wyłącznie *inter partes*.

Stanowisko to znajduje oparcie w tych poglądach, które wskazują, że funkcją art. 647¹ § 5 k.c. jest stworzenie skutecznego zabezpieczenia zapłaty wynagrodzenia na rzecz podmiotu, który wykonał prace budowlane na rzecz inwestora. Inwestor ponosi solidarną odpowiedzialność za roboty, które określone zostały akceptowanej przez niego umowie o roboty budowlane zawartej przez wykonawcę z podwykonawcą, niezależne od dalszych losów tej umowy. Prowadziłoby to do przyjęcia, że wynikająca z ustawy odpowiedzialność inwestora ma nie tylko charakter samodzielny, ale również nie jest odpowiedzialnością akcesoryjną, uzależnioną od istnienia i zakresu zobowiązania wykonawcy. Uzasadnienie takiego stanowiska wynika z faktu, że to inwestor jest beneficjentem świadczenia realizowanego przez podwykonawcę i dlatego wystarczy sam fakt wykonania przez podwykonawcę usługi w interesie inwestora.

Takie oderwanie odpowiedzialności inwestora od stosunku zobowiązaniowego pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą wzmacnia brzmienie § 6 art. 647¹ k.c. który czyni nieważnymi wszelkie postanowienia umów odmienne od regulacji zawartych w § 1-5 art. 647¹ k.c. W konkretnym przypadku oznaczałoby to, jak przyjmuje Sąd Rejonowy, że fakt odstąpienia od umowy przez wykonawcę pozostaje bez wpływu na powstałą odpowiedzialność inwestora. Konsekwentnie też należałoby przyjmować, że pod pojęciem „wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę” użytego w art. 647¹ § 5 k.c. rozumieć należy nie tyle świadczenie ustalone na rzecz podwykonawcy w umowie z wykonawcą, ale należność za roboty, które faktycznie zostały wykonane, a nie zakontraktowane. Oczywiście jest, że przyjęcie takiej interpretacji przepisów oznacza znaczące wzmocnienie pozycji podwykonawcy kosztem inwestora.

Drugie, konieczne do rozważenia stanowisko, zbliżone jest do istotnych argumentów wskazywanych przez stronę pozwaną. W doktrynie i judykaturze ugruntowany jest pogląd, że inwestor odpowiada wobec podwykonawcy jak za dług cudzy i to tylko wtedy, gdy wyraził zgodę na umowę wykonawcy z podwykonawcą. Sąd Najwyższy, w wyroku z dnia 5 września 2012 r. (IV CSK 91/12, LEX nr 1275009), stwierdził, że następstwem zgody inwestora na zawarcie umowy między wykonawcą a podwykonawcą jest powstanie po jego stronie ustawowej, solidarnej odpowiedzialności za dług wykonawcy, który jest cudzym długiem.

Powyższe oznacza, że warunkiem odpowiedzialności inwestora jest istnienie ważnego, opartego na łączącej strony umowie, zobowiązania wykonawcy względem podwykonawcy. Jest to odpowiedzialność szczególna, dlatego przepisy ją określające nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający. Skoro przepis art. 647¹ § 5 k.c. mówi o solidarnej z wykonawcą odpowiedzialności inwestora „za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę”, interpretując przepis ściśle, oznacza to że inwestor zobowiązany jest wyłącznie w zakresie zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy, rozumianego jako należność główna z umowy (zob. SN w wyroku z dnia 5 września 2012 r. sygn. akt IV CSK 91/12, LEX nr 1275009). art. 647¹ §

5 k.c. nie można natomiast traktować jako podstawy solidtarnej odpowiedzialności względem podwykonawcy za zapłatę innych należności niż wynagrodzenie.

Taki zakres odpowiedzialności inwestora spójny jest z formą jej powstania, wyrażającą się akceptacją zawierającej określone warunki, umowy o roboty budowlane pomiędzy wykonawcą, a podwykonawcą. Inwestor podejmując decyzję o wyrażeniu zgody, akceptuje określone warunki umowy, w szczególności wynagrodzenia, dlatego nie można go na wskazanej podstawie czynić odpowiedzialnym za inne niż wynagrodzenie, roszczenia podwykonawcy.

Strona pozwana zasadnie wskazała, że odstąpienie generalnego wykonawcy od umowy z powódką zmieniło podstawę rozliczeń stron tylko do wypłaty odpowiedniego wynagrodzenia na podstawie art. 395 § 2 k.c., za co nie jest już solidarnie odpowiedzialna pozwana, gdyż z chwilą odstąpienia od umowy żądana przez powódkę kwota nie jest już wynagrodzeniem za wykonanie umowy w rozumieniu art. 647¹ § 5 k.c. Bez znaczenia dla tej sprawy były okoliczności rozwiązania umowy pozwanej z generalnym wykonawcą. Solidarne zobowiązanie inwestora dotyczy tylko określonego roszczenia, wynikającego z przedłożonej umowy, a nie roszczeń powstałych w wyniku odstąpienia od umowy przez wykonawcę.

Wskazane powyżej wątpliwości mają, zdaniem Sądu Okręgowego, zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia apelacji strony pozwanej od wyroku wstępnego wydanego w przedmiotowej sprawie. Ich przesądzenie będzie miało również znaczenie dla ujednoczenia praktyki orzeczniczej w przedstawionym zakresie, co dodatkowo uzasadnia konieczność rozstrzygnięcia przedstawionych wyżej zagadnień prawnych /art. 390§1 /.

Za zgodność
S
ginalista
S
S

